

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

Izvirne vesti iz Goriškega

Od dopisnega urada iz Gorice smo prejeli naslednje vesti, pisane 1. oktobra, letos:

Zadnje dni je prišlo v Gorico iz okolice več ljudi, ki si šele sedaj upajo pripovedovati o dogodkih v prvih dneh maja letos. Nad Grgarjem in v Trnovskem gozdu je več globokih jam kraškega značaja, v katere so partizani zmetali več sto ljudi, deloma živih, deloma postreljenih ali le obstreljenih. Za vsa grozodejstva so priče na razpolago. Podrobnosti bomo poročali. Verjetno je bilo tu pomorjenih mnogo izmed tistih 1.000 Goričanov, ki se še vedno niso vrnili na svoje domove in tudi ni mogoče ugotoviti, kje bi se nahajali.

Po zidovih in oglasnih deskah se je pojavilo zadnje dni vse polno svežih napisov in lepakov, ki pričajo, da se dogaja ali pričakuje nekaj važnega v teh dneh. Zlasti kričeči so lepaki Italijanske mladinske zveze in kršćansko-demokratske stranke, ki z velikimi črkami in v pestrih barvah proglasaajo Gorico in Goriško za italijansko zemljo. Čez noč je iznajdljivi "tiskar" dopolnil te lepake s snopom in sekuro, kar je povzročilo mnogo posmehovanja med meščani.

Z začudenjem smo brali te dni v časopisju izjavo skupine slovenskih duhovnikov, ki so se izjavili za Tito. Naš dopisnik je obiskal enega izmed podpisnikov, ki nikakor ni prijatelj komunistov in ne somišljenik Tita, da bi izvedel, kako je prišlo njegovo ime na to listino. Ugotovil je sledeče: Partizani so prišli k njemu in ga povabili v avto. Prepričan je bil, da je aretiran. Odpeljali so ga v Ajdovščino ter mu pomolili v podpis zadevno izjavo. Uvidel je, da se ne bo več vrnil na dom, ako ne podpiše. Na podoben način so "vabili" partizani tudi druge gospode k podpisu. Imeli so namen nabrati še več podpisov, pa so se mnogi izmed "povabljenec" znali pravočasno umakniti.

Na 1. oktobra se je zgledilo pri svojih znanih sedem mladencev iz Jugoslavije, ki jim je uspelo prebiti se skozi partizanske straže na ozemlje, zasedeno po zavezniških četah. Pripovedujejo, da je v okoliških gozdovih, odkoder so ti begunci prišli, vsaj še tisoč "skrivačev", ki jih pa partizani že cele tedne zasledujejo in skušajo zajeti. Vsi vesel so bili, da jim je uspelo uiti iz "svobodnega raja."

Soški tednik prinaša v svoji 13. številki poročilo iz Sv. Lucije, češ, da so se tam vršile navdušene manifestacije za priključitev Trsta in Gorice k Jugoslaviji. Množica je v sprejemanju z zastavami prešla celo mejno črto, hoteli s tem poudariti, da mora vsa Primorska, tudi tista v coni A, priti pod Jugoslavijo. V Volče je pridrvelo nekaj nahujskanih ženščin, ki so med ypitjem zahtevale tamkajšnjega župnika, nakar so ga začele dejanski pretepati. Nato so drle dalje in premlatile prodajalko katoliškega tednika Primorski Slovenec ter ji prepovedale še dalje prodajati ta list.

Po goriških vaseh se je zadnje dni pojavilo mnogo slovenskih in jugoslovanskih zastav. Prav zato so tudi Italijani začeli pozivati prebivalstvo mesta Gorice, naj na obvestilo, to je v primeru prihoda zavezniške komisije, ki naj ugotovi narodnostno mejo med Jugoslavijo in Italijo, takoj izobesijo italijanske zastave. Med slovenskimi zastavami je več takih brez rdeče zvezde, kar bo pri članih komisije brez dvoma našlo ugoden odmev.

Argentino vlada zdaj armada, toda mornarica hoče novo vlado

Buenos Aires. — Armada je prišla v popolno oblast dežele, ko je prisilila, da je odstopil najmočnejši politik, podpredsednik vlade Juan Peron. Toda mornarica zahteva, da odstopi vsa vlada, nakar da naj prevzame vlado v roke najvišja sodnija.

Položaj v Argentini je zelo nejasen. General Farrell je sicer še vedno predsednik vlade, toda ukaze mora sprejemati od generala Avalosa, ki poveljuje četam v Campo de Mayo. Garnizija v Campo de Mayo, ki je predmestje Buenos Airesa, je močna in je že enkrat prej igrala važno vlogo. To je bilo v juniju 1943, ko je strmoglavila vlado Ramona Castillo. Od takrat ni bilo v deželi ustavne vlade, ampak diktatura. Ako bo prevzela vlado vrhovna sodnija, bo narod zopet dobil ustavno vlado.

TITO JE REKEL, DA JE ŠUBAŠIČ ODPSTOPIL

Belgrad. — V torek sta obiskala Mrs. Frances Bolton in Karl Mundt, člana ameriške polsanske zbornice, maršala Tita. V Belgradu sta ostala 24 ur. Poslanec Mundt je rekel, da mu je Tito potrdil, da je dr. Ivan Šubašič, zunanji minister izstopil iz vlade. Tito je baje zagotovil Amerikancema, da bo skušal dr. Šubašiča prepričati, da bo stopil iz lijske komunistične stranke, da se njeni borci v OF niso borili za jugoslovanstvo, ampak za italijanstvo Primorske proti nemškemu okupatorju in italijanskemu fašističnemu režimu. Danes vidimo, tako je zaključil svoja izjavljajanja partizan, da bi na Primorskem morali voditi povsem drugo politiko, to je zbrati vse Slovence in Jugoslovane brez ozira na politično mišljenje in ustvariti močan nacionalni blok.

DAJ BRAT, DAJ SESTRA, SPOMNI SE BEGUNCEV S KAKIM DOLARJEM

Po dveh letih službe bodo odpuščeni

Washington. — Vsi oni vojaki, ki bodo imeli do prihodnjega marca dve leti službe, bodo šli lahko domov, če bodo hoteli. Tako je zdaj odredilo armadno poveljstvo.

Hitlerja so baje videli v Hamburgu

Pariz. — Pariško časopisje prinaša vest iz Hamburga, da je pet Nemcev izjavilo, da so videli Adolfa Hitlerja na cesti v zadnjih par tednih.

RUSI VIDJO V AMERIKI VELIKO BREZDELJE

Moskva. — Vladni časopis Izvestija je včeraj pisala, da bo v Zed. državah pred koncem leta več kot 10.000.000 oseb brez dela. V socialistični državi kaj takega ni mogoče, izjavlja Izvestija.

(Seveda, tam tudi ni nobenih stavk, ker delavci nima nobene besede, niti pravice. Delati mora po ukazu vlade in — molčati.)

Stavka v premogovni industriji se nadaljuje

Washington. — Razgovori med premogovnimi družbami in John L. Lewisom, ki zastopa unije, niso imeli sinoči nobenih gotovih uspehov za poravnano stavke. Obe strani sta pristali na to, da se dogovori nadaljujejo še danes, v četrtek. V tem je pa prišlo sporočilo, da je 82 nadaljnjih premogorovov ustavilo obrat.

Delavski tajnik Schwellenbach je izjavil, da dogovori ne kažejo uspehov, čeprav je dan prej mislil, da bo vsak čas prišlo do poravnave. Z dogovori bodo začeli ob enajstih dopoldne danes.

Lewis je pristal na to, da bi poklical 187.000 stavkujočih premogarjev nazaj na delo, če premogovne družbe pristanejo na to, da se bodo dogovarjale na vprašanju unionizacije nadzornikov v rovi. Kompanije so proti temu, da bi se ta unija priključila glavni uniji premogarjev.

DELAVCI BODO ZDAJ DOBILI VEČ ODŠKODNINE OD DRŽAVE

Columbus, O. — Ohajska industrijska komisija naznanja, da bo plačevala od petka naprej več za poškodbe delavcem in tudi več za smrt delavca pri delu. Po novi postavi bo dobival delavec \$24.50 na teden. Zda dobiva le \$21.

Vdova ali dediči bodo dobili za smrt hranitelja, ki je bil ubit pri delu, maksimalno vsoto \$7.500, dozdaj je plačevala država le \$7.000.

Delavec ima čas šest mesecev po poškodbi, da vpraša za bolniško podporo. To je šesto od casa, ko licenziran zdravnik ugotovi poškodbo.

TRUMAN NI ZA VLADNE CENE HIŠAM

Washington. — Predsednik Truman je izjavil, da je proti temu, da bi vlada določila maksimalno ceno hišam. Administracija OPA, Chester Bowles, ga k temu nagovarja.

AMERIŠKE DOMOVINE. NJEGOV BRAT EDWARD TUDI SLUŽI STRICA SAMA

Na 22. septembra je dobil časten odpust iz armade Al Slogar, sin Andreja in Julije Slogar iz 1106 E. 63. St. Služil je 52 mesecev in v vsem tem času je bil doma komaj 24 ur na dopustu. Na Pacifiku je bil še pred 7. decembrom 1941 v Pearl Harborju. Udeležil se je bojev na Saipanu in Okinawi. Kot dečko je bil priden raznašalec

Razne drobne novice iz Clevelanda in pa te okolice

Poroka—

Mr. in Mrs. Joseph J. Boben, 1119 E. 67. St. naznanjata, da se bo poročila njiju hčerka Mary Theresa z Mr. Harry Lawrence Walling iz 71. ceste. Poroka se bo vršila v soboto 13. oktobra ob 10 dopoldne v cerkvi sv. Vida. Sorodniki in prijatelji so prijazno vabljeni k poročni maši. Mlademu paru želimo vse najboljše v novem stanu.

Važna seja—

Nocoj bo važna seja Oltarnega društva fare sv. Vida in sicer po pobožnosti v cerkvi. Vse, ki ste pobirale doneske za slovenske begunce, prinesite nabrane darove in imena darovalcev.

Otvoritev koncertov—

Cleveland orkester začne ta teden s koncerti v Severance dvorani. Koncerti bodo vsak četrtek in soboto zvečer ob 8:30 po dvodstvom Ericha Leinsdorfa, začeni 11. oktobra.

Nov naslov—

Father Louis Baznik, ki služi pri ameriški armadi v Italiji kot vojaški kaplan, ima zopet nov naslov: Ch. (Capt.) Louis B. Baznik, O927881, Hq. 88. Division Artillery, APO 88, c/o Postmaster New York, N. Y.

Druga obletnica—

V soboto ob 7:30 bo darovanja v cerkvi sv. Pavla na 40. cesti maša za pokojno Barbaro Kovačič v spomin 2. obletnice njene smrti.

Tri hiše nakmalu gorele—

Požarna bramba preiskuje, zakaj so začele goreti naenkrat tri hiše, ki jih lastuje Mrs. Florence Tuttle, stanujoča na 1093 E. 148. St. Hiše se nahajajo na Pennsylvania Ave. in 69. cesti. Preiskava je dozdaj dognala, da so bile vržene v vse hiše posode, napolnjene s kerozinom in gorečim papirjem.

Sporočilo od brata—

Louis Trebar, 1281½ E. 55. St., je prejel pismo od svojega brata Toneta iz Britofa pri Kranju, ki piše, da mu je umrl brat Janez leta 1941. Od sestre Mance Zibert sta pa padla dva sinova v vojni. Ostali so pa vsi zdravi.

Pismo od nečakinje—

Mrs. Frances Knaus, 1052 E. 62. St., je prejela pismo od nečakinje Jožefe Troha iz Babnega polja št. 1, ki piše o hudih časih v domovini. Moža so ji ubili Italijani 30. julija 1942, drugi dan so jim pa še hišo zažgali. Tako so ostali brez strehe, nagi in bosi. Leta 1942 so napravili Italijani ofenzivo na Babno polje ter pobili pri tem 52 moških, fantov in mož. Bilo je strašno tiste dni.

Stavka je končana—

Delavci pri Parker Appliance Co. na 17325 Euclid Ave. so včeraj odglasovali, da se vrnejo zopet nazaj na delo. Dosežen je bil sporazum med podjetjem in unijo. Stavka je trajala 6 tednov. Uradno osobje in osobje za vzdrževanje se vrne že danes na delo, da pripravi vse potrebno za produkcijo, s katero bodo pričeli drugi teden.

Danes bo gorkeje—

Vremenski urad napoveduje za danes gorkeje. Včeraj je bil padel toplomer na 37 stopinj.

Razne vesti od naših borcev v službi Strica Sama

Na 22. septembra je dobil časten odpust iz armade Al Slogar, sin Andreja in Julije Slogar iz 1106 E. 63. St. Služil je 52 mesecev in v vsem tem času je bil doma komaj 24 ur na dopustu. Na Pacifiku je bil še pred 7. decembrom 1941 v Pearl Harborju. Udeležil se je bojev na Saipanu in Okinawi. Kot dečko je bil priden raznašalec

Ameriške Domovine. Njegov brat Edward tudi služi Strica Sama že čez tri leta.

Mr. in Mrs. John Strancar iz 716 E. 159. St. naznanjata, da je bil častno odpuščen iz armade njun sin M/Sgt. Ernest. Služil je pri 5. letalskem koru štiri leta. Zadnjih 28 mesecev je bil stacioniran na Južnem Pacifiku.

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 11, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razpisalcih: Celotno leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00

Posamezna številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada, \$2.00 for 3 months. Cleveland, by mail, \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by Carrier, \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cents.

Entered as second-class matter January 5th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 237 Thurs., Oct. 11, 1945

Prerivanje za prvenstvo

Druga svetovna vojna, ki smo jo pravkar končali s porazom osi, je zaplametela vsled tega, ker je hotelo osi, to je Nemčija, Italija in Japonska z nekaj neznatnimi sateliti zavladati svetu. Svet, zunaj tega osi, se je združil in padel po osi, ter ga strl v prah in pepel, da se iz njega ne bo nikdar več dvignil, vsaj v taki moči ne, kot je začel drugo svetovno vojno. Kdo more vedeti, kakšen bi bil danes svetski zemljevid, če bi Hitler ne bil napadel Rusije, ampak bi bil z njo v zvezi, v kakršni sta si Hitler in Stalin delila Poljsko. Toda danes imamo pred seboj fakt, da je osi, čeprav totalno poraženo in njegov načrt po svetski oblasti za vselej izjalovljen. Zavezniki so ves čas vojne trdno držali skupaj z eno mislijo — za poraz osi.

Toda komaj je bilo osi, so se začeli zavezniki sami prerivati za politično prvenstvo v svetu, za tako zvane politične sfere, ali kakor jim pravi Amerikanec — "power politics." Ne vsi zavezniki, ker pri tem moramo Amerikanci same sebe izvzeti, ker mi ne maramo, in to ve ves svet, nobenih političnih oblasti in sfer. Glavna tekmečica sta zdaj Anglija in Rusija, dočim stoji Amerika na sredi in skuša doseči med obema sporazum, pa obenem gleda na to, da bi tudi mali narodi, po katerih hlata Anglija in Rusija, dobili svojo politično in če mogoče tudi ekonomsko svobodo.

Ribanje za prvenstvo, za glavno besedo, je bilo vzrok neuspehom konference zunanjih ministrov velikih petih v Londonu — Amerike, Anglije, Rusije, Francije in Kitajske. Glavni spor ali nesporazum, kakor hočete, je bil v tem, ker je Sovjetija prišla nenadoma z zahtevom, da narekuje mirovne pogodbe samo tri velesile: Sovjetija, Anglija in Amerika. Temu se je odločno uprli ameriški državni tajnik Byrnes s pravilnim tolmačenjem, da niso poklicane samo tri države, ki bi narekovale mir ali mirovne pogodbe.

Kaj je bil vzrok, da je Rusija nenadoma dala nezaupnico Franciji in Kitajski, češ, da nimata nobene pravice sodelovati pri sklepanju mirovnih pogodb? Saj ni še dolgo, ko sta Rusija in Francija sklenili medsebojno prijateljsko zvezo in tudi ni še dolgo, ko je bil poravnani vsak nesporazum med Rusijo in Kitajsko, ko je Stalin dal svojo podporo sedanji vladi generala Kajšeka.

Na drugi strani je pa tudi važno vedeti, zakaj sta Anglija in Amerika zahtevali, naj Kitajska sodeluje pri narekovanju mirovnih pogodb v Evropi, ko vendar ni čisto nič doprinesla za poraz Nemčije. Lažje bi bilo razumeti, da smatrala Anglija in Amerika Francijo za enakovredno tovarišico. Tega ni javnosti še nihče pojasnil, kot ni nihče pojasnil stališča Sovjetije v tem oziru.

Naš državni tajnik dolži Rusijo, da je ovirala sporazum s svojimi neopravičenimi zahtevami. Tega smo že itak navajali, saj vemo še iz konferenc Združenih narodov v San Franciscu, da ni hotel komisar Molotov niti pristati na to, da bi bil ameriški državni tajnik stalni predsednik konference, ko koncem konca ni imelo nobenega pomena, kdo bi bil predsednik. Vendar je ameriški narod upravičen vedeti vse podrobnosti o poteku konference v Londonu. Tako pa dolžimo mi neuspeha Rusijo, a Rusija dolži nas, kot smo videli v uredniškem članku moskovskega dnevnika Izvestije. Lahko je res, in najbrže tudi bo, da želi Rusija dominirati vso Evropo in da ji je pri tem napori samo Anglija. Lahko si tudi mislimo, da hoče imeti Anglija glavno besedo v gotovih delih Evrope in da jo pri tem podpira Amerika, ker sicer bo res Rusija diktirala Evropi, kakor je bil to sicer namen Hitlerja, če bi bila Nemčija zmagovalka v tej vojni.

Iz tega vsega sledi, da zasledujeta tako Anglija kot Rusija cilj glavne besede v Evropi, zato pa Zed, države niso mogle dobiti niti od Anglije polne podpore pri namenu, da se postavi kolektivna varnost za vso Evropo, pod katero ali v kateri ne bi imel nihče politične nadoblasti nad kakim drugim narodom, ampak da bi se vsi narodi združili v politični enakovrednosti.

Ako hoče biti Amerika v resnici prava posredovalka, za kar ima vso moč in priliko, potem ne sme podpirati niti Anglije niti Rusije, kadar iščeta političnih sfer. Če bi se Amerika zvezala s to ali ono v političnem bloku, bi samo razdržila drugo, v katerem slučaju bi prišla zapostavljena država s protinačrtom, kot je to storila Rusija na konferenci v Londonu. To govorimo strogo s stališča, da hočemo ustvariti res pravičen in trajen mir, pa da pomagamo vsakemu narodu, še tako majhnemu, do absolutne politične svobode. V dosegu tega moramo biti absolutno nepristranski in vsakega okrcati po roki, kakor pravimo, ki bi skušal razširiti svoj politični vpliv v škodo sosedov.

Zdaj, ko se je izjalovila prva konferenca zavezniki zunanjih ministrov, ne smemo vreči puške v koruzo, ampak moramo začeti vse od kraja. To se pa lahko zgodi samo tedaj, če sta pripravljena na celi črti sodelovati tudi Rusija in Anglija. Rusija naj opusti kontrolo nad sosednimi državami po vzhodni Evropi in Balkanu, Anglija naj stori isto pri ohih državah, katere je doslej politično dominirala. Mi ne smemo v političnem imperializmu podpirati niti Rusije niti

Anglije. Le, če v tem ne bomo podpirali Anglije lahko zahtevamo od Rusije, da svoj oprijem nad sosedji spusti.

Zed, države, ki so res nesebične, lahko privedejo svet do miru. Ako hočeta Rusija in Anglija res mir, pravi in pravični mir, bosta v tem stremljenju Ameriko podpirali. Ako bosta pa vztrajali na tem, da bosta gospodovali vsaka v svojem sosednem revirju, bomo kmalu videli in občutili tretjo svetovno vojno.

Odpri srce, odpri roke. . .

Zanimivo in poučno zadevščino je sprožila zadnja številka lista AMERICA, ki je, kakor znano, "jezuitski" tednik. Ker smo pred kratkim brali nekje, da kak jezuit ne zapiše svojih besed tjavendan, bo morda prav, če si tisto stvar malo ogledamo. Pripominjam pa, da to ni za šalo. Če hočete brati in razumeti, vzemi si čas in čitaj pazljivo. Enako tisto, kar misli ta kolonar na svojo roko zraven pripisati.

AMERICA piše pod naslovom "Anti-klerikalizem" takole:

"CIP poroča o razpravi, ki jo je pričel v Rimu Umberto Calosso, zmeren socialist, v neodvisnem socialističnem listu L'EPOCA. Ugotavlja, da se anti-klerikalizem vedno pojavlja v latinskih deželah v ostrejših oblikah kot drugod po svetu.

Nato (Calosso) vpraša: Ali je ta pojav samo nekaj providencialnega, ali prihaja to iz nekega skrivnega greha, namreč od tod, da so katoličani nezmožni pograbitvi zgodovinsko priložnost in se ne morejo dvigniti kam višje kot samo do (novih političnih) taktik?

Na to vprašanje je odgovoril Igino Giordani, urednik lista katoliške akcije v listu QUOTIDIANO. Giordani je znan pisatelj o katoliški socialni misli. Ta pisatelj v svojem odgovoru na Calossovo vprašanje prizna, da je v njegovem pisanju veliko resnice. Nato dostavlja:

V prejšnjih stoletjih so v latinskih deželah skušale čuvati nad interesi verstva (in Cerkve) naslednje sile: monarhija, kapitalisti, feudalna aristokracija, bankirji in vojaški krogi. Ko so se sile propadle, so šli v njih z njimi tudi interesi verstva, ker je bila med Cerkvijo in ljudstvom postavljena stena. Zaradi tega je prišlo do klerikalizma v tistem smislu, kakor govori o njem Calosso, in proti temu klerikalizmu je nastopil anti-klerikalizem.

Toliko je AMERICA prepisala iz laških listov. Zdaj pa sama dostavlja naslednje besede:

"Giordani dobro loči med to logično obliko anti-klerikalizma in med onim anti-klerikalizmom, ki resnično sovraži vero kot tako in preganja Cerkve, zato, ker se ona sklicuje na božji zakon, kateri je celo nad vsako državo. Giordani rad prizna, da so mnogi katoliški duhovniki in škofje "anti-klerikalni," ako se vzame ta beseda v onem prvem smislu. Ti "anti-klerikalni" duhovniki in škofje se brez strahu ustavljajo sovražnikom Cerkve, na drugi strani se pa še z večjo nejevoljo in neodjenljivo močjo bore zoper vse tiste sebične ljudi, ki se z raznimi intrigami in v svoje osebne koristi skrivajo za vero in Cerkve. Trdijo, da hočejo reševati to dvojje, v resnici pa rešujejo reči, ki nimajo z vero in Cerkvijo prav ničesar opraviti."

Od tu naprej piše kolonar iz svojih misli.

Če ste gornje odstavke razumeli kljub temu, da so precej učeno zapisani, vam je gotovo prišlo na misel približno vse tisto, kar je prišlo na misel kolonarju. Tudi med nami Slovenci se piše o takih rečeh, samo malo manj učeno.

Ali ni tudi vam prišlo na um, da ali celo pred očmi veliko očitanje, da katoličanom v starem kraju z duhovniki in škofom vred, v odporu zoper partizanstvo in druge skupine ni šlo za vero in Cerkve, ampak za moč in veljavo "klerikalne" politične stranke?

In takoj potem povedo naši nasprotniki, da je bila klerikalna stranka gnala, njena politika umazana, neznosna, diktatorska. In sam ne vem, kaj še vse. Tudi pravijo, da je sam škof in da so duhovniki tam bili le "klerikalci" in ne duhovni pastirji. Bili so "klerikalci," ker jim ni šlo za resnice vere in Cerkve, ampak le za to, da "klerikalna" stranka ostane na vrhu in jim drži "korita" . . .

Na to mi dovolite, da najprej povem eno resnično anekdoto ali dogodbico. Doživel sem jo sam in slišal na svoja ušesa, ko so bile izrečene spodaj navedene besede. Bilo je tako:

Dr. Janez Evangelist Krek je znan slovenski politikar in vsaj tega tu med nami te dni nihče ne obmetava z blatom. Ta mož je leta 1909 na nekem političnem shodu dejal, da v politiki ne velja tisto, kar je zapisano v evangeliju: Če te kdo udari po enem licu, mu nastavi še drugo. Trdil je, da v politiki treba udarec po enem licu vrniti na obe. . .

O tem je zvedel drug slovenski velik in učen mož, franciskan P. Stanislav Škrabec v Gorici. Bil je znan slovenski jezikoslovec in urednik "Cvetja z vrhov sv. Frančiška." Ko je zvedel za besede dr. Janeza Evangelista Kreka, se je vznemiril in je v svojem listu Kreka naravnost napadel, češ da uči po shodih nekrščanske nauke. Njegovi tiskanih besed se ne spominjam natanko, toda bile so take, da so dr. Kreku naravnost očitalo — klerikalizem. . .

Mnogo ljudi je bralo Škrabčevo obsodbo dr. Kreka in večina, posebno duhovniki in škofje, so dali prav — Škrabcu! Zal jim je bilo, da takemu možu kot je dr. Janez Evangelist Krek uidejo tako nerodne besede. . .

Radovedni smo bili, kaj bo dr. Krek rekel na vse to. Prihiti se mu je ponudila na nekem shodu v Škofji Loki, kjer sem tudi jaz slišal njegov odgovor. Dr. Janez Evangelist Krek je takole povedal:

"Tam v Gorici živi učen mož. Tam v Gorici živi pobožen mož. Tam v Gorici živi svet mož. Tam v Gorici živi vse časti vreden mož. Tam v Gorici živi velik mož. Ves kredit mu dam, samo to rečem — na politiko se ne razume!"

Lahko rečem, da nas je Krek s tem odgovorom "panal." Vendar mu nismo čisto pritrdili. Pozneje smo imeli dijaki med seboj še dolgo debato o Kreku in Škrabcu.

Še enkrat poudarim: Vsakdo, ki med nami danes zabavlja čez "klerikalce" v Sloveniji, je takoj pripravljen, da izvzame dr. Kreka in najbrž EDINEGA dr. Kreka, namreč JANEZA Kreka. (MIHA Krek je seveda po mislih vseh teh zabavljačev eden največjih in najstrastnejših "klerikalcev". . .)

In vendar! Dr. Janez Evangelist Krek, to veste, ni bil samo politikar. Bil je mož silno širokega obzorja in znanja. Prav ta dr. Krek je med drugimi svojimi velikimi deli dal

Članom dr. Najsv. Imena

Mesec oktober je posvečen Kraljici sv. rožnega venca. Je pa tudi začetek jeseni in za marsikaterega izmed nas je tudi že jesensko življenje; koliko jih je bilo lanskega oktobra še med nami, ko jih letos že ni več — odšli so v večnost. Koliko nas bo pa drugo leto še med živimi, pa nihče ne ve. Drugo nedeljo v mesecu oktobru ima naša zveza društev Najsv. Imena skupno sv. obhajilo. Letos bo skupno sv. obhajilo pri fari sv. Kristine v Euclidu.

Zdi se mi, da smo katoličani in posebno pa še člani Najsv. Imena začeli nekaj popuščati. Prav kakor v starem kraju; tam so tudi katoličani začeli popuščati. Prvo so odpravili praznike; vojna jim je vzela duhovnike itd. Nasprotniki svete vere pa so izrabili to priliko in so vedno po malem bolj prijemali. Kar so katoličani popustili, so nasprotniki vzeli. Šlo je pomalem in danes je to strašno gorje. Ali hočemo tudi mi v Ameriki kdaj dočakati tako strašno gorje? Gotovo si tega ne želimo.

Gotovo pa je tudi, da če bi voditelji narodov živeli po veri in če bi upoštevali božje zapovedi, kakor nas uče: Ljubi Boga iz vsega srca in svojega bližnjega kakor samega sebe . . . pa bi gotovo ne bilo nikdar nobene vojne in ne strašnega gorja na svetu. Zato pa katoličani in še posebno pa člani društev Najsv. Imena, bodimo trdni in držimo vero, katere je zagotovilo zveličanja za naše neumrjoče duše.

Člani društev Najsv. Imena, v nedeljo pridite vsi k fari sv. Kristine v Euclid, kjer bomo imeli skupno sv. obhajilo. Nikar se ne izgovarjajte, da je predaleč in da vožnja preveč stane. Ko je bil v poletju v Euclidu škod, na katerem se ni delalo za katoliške principe, pa je bilo tam res veliko število ljudi, kakor so poročali časopisi. Za vse one je bila lista dajava, kakor za nas. Člani iz fare sv. Lovrenca, kateri niste bili še obiskani in bi radi šli k skupnemu obhajilu v nedeljo, se zglasite pri meni in se bo tudi za vas dobil kakšen sedež. Zbiramo se v nedeljo zjutraj ob 6:30 pred našo cerkvijo, ter se potem skupno odpeljemo.

Tudi člani od sv. Vida in od Marije Vnebovzete, se zavedajte, da je prvo in najbolj potrebno društvo za nas — društvo Najsv. Imena, da si s tem zavarujemo našo neumrjočo dušo. Zavarovalnino posvetnih družtev zapustimo našim dedičem, a zavarovalnino društva Najsv. Imena pa ponesemo s seboj v večnost. Torej le to bo po smrti naša last, a vse drugo pa prepustimo našim dedičem.

Našim rojakom v Newburgu naznanjam, da bomo imeli ob priliki 40 urne pobožnosti, ki se prične 21. oktobra, tudi sprejem novih članov v društvo Najsv. Imena. Še je veliko katoliških mož in fantov v naši fari, ki še niste člani tega potrebnega društva, zato pristopite letos, ne odlašajte na drugo leto, ko ne veste, če boste še med živimi. Smrt pobira stare in mlade. . . Vsak ve, kako nam je težko, kadar moramo poravnati kake račune pa nimamo sredstev; še vedno težje pa bo za nas, kadar bomo stopili pred sodni stol božji in če ne bomo imeli sredstev, s katerimi bi zagovarjali svoje popačeno življenje na zemlji.

Zato pa si nabirajmo bogastvo katerega nam ne uničijo ne molji ne rja. To bogastvo so do bra dela in lepi vzgledi. Prav lep vzgled pa bo, če bodo vsi člani društev Najsv. Imena iz vseh štirih slovenskih far v Clevelandu v velikem številu prejeli skupno sv. obhajilo v nedeljo zjutraj pri fari sv. Kristine. Maša v ta namen bo ob pol osmih zjutraj. Pridite vsi;

(Dolje na 5 strani)

po smrti vam gotovo ne bo žal za male stroške in malo truda, pa veliko koristi.

Pozdravljeni!

Jacobo Resnik.

Vabilo na sejo

Društvo Marije Pomočnice št. 1640 C. O. F. ima v nedeljo 14. oktobra svojo redno mesečno sejo. Ob tej priliki bodo tudi zapriseženi novi uradniki za poslovno leto 1945-46. Ker ste dali novemu odboru tako zaupnico, da ste ga izvolili, zato ste sedaj vsi člani prošeni, da ta odbor tudi podpirate. Saj vam je bilo na seji povedano, da uradniki ne morejo vsega sami storiti, če jim člani ne pomagajo.

Vsem vam je tudi že znano, da imamo pri našem društvu sklad za vojake. Lepo vsoto smo že nabrali v ta nem. Sicer se nobenega ne sili. Vsak da lahko kolikor sam hoče. Kdor pa noče dati nič v ta namen, pa tudi dobro. Povem vam samo zato, da se ne bo kateri potem kesal. Kadar bomo izročili fantom vojnikom ta naš dar, takrat bodo na seji prebrana tudi imena vseh, ki so kaj prispevali v ta sklad. Torej, kdor misli, še kaj prispevati, naj to stori sedaj, ta mesec ali vsaj v novembru, kajti potem bomo nehali zbirati v ta sklad.

Frank Martich, C. R.

Naši begunci

Spodaj prinašamo imena begunccev, ki so bežali pred komunističnim terorjem iz svoje domovine. Vsi ti se nahajajo sedaj na Koroškem. Navajamo kraj, odkoder so doma, ime in priimek ter leto rojstva.

(Nadaljevanje)

Iz ŠKOFJE LOKE so sledeči:

(Dolje.)

Kopač Gabrijela, 1914
Kopač Ivana, 1889
Kopač Janez, 1944
Kopač Marija, 1886
Kopač Marija, 1942
Kopač Mirko, 1911
Kos Franc, 1909
Kosem Janko, 1899
Kovač Anica, 1929
Kovač Anton, 1932
Kovač Janez, 1898
Kovač Jože, 1931
Kovač Marija, 1934
Kovač Marjan, 1936
Kovač Rafael, 1937
Kovač Uršula, 1899
Kovačič Anton, 1922
Kovačič Janez, 1931
Kovačič Stanko, 1930
Krajinik Anton, 1898
Krajinik Anton, 1928
Krajinik Anton, 1939
Krajinik Frančiška, 1930
Krajinik Ivana, 1892
Krajinik Ivana, 1919
Krajinik Jože, 1890
Krajinik Jože, 1921
Krajinik Marija, 1926
Krajinik Poldka, 1932
Krajinik Terezija, 1924
Krmelj France, 1912
Krmelj Marija, 1919
Krmelj Matevž, 1902
Križnar Pavel, 1901
Križnar Pavel, 1932
Kuralt Janez, 1911
Langerholz Anton, 1931
Langerholz Jože, 1900
Langerholz Marija, 1921
Leskovar Marija, 1910
Leskovar Fr. 1940
Logonder Jože, 1901
Lušina Ivanka, 1925
Lušina Kristina, 1923
Lušina Marija, 1929
Markelj Alojzij, 1918
Markelj Ana, 1926
Markelj Angela, 1921
Markelj Janez, 1908
Markelj Jože, 1889
Markelj Marija, 1930
Mesec Peter, 1898

Iz HOMCA so sledeči:

Arnšek Ančka, 1912
Boltezar Albina, 1912
Boltezar Janko, 1942
Boltezar Marjan, 1943
Borštnar Angela, 1917
Borštnar Franca, 1889

Borštnar Francka, 1928
Borštnar Lilijana, 1928
Borštnar Matija, 1884
Borštnar Matija, 1928
Borštnar Matilda, 1928
Hrovat Matilda, 1927
Kiselev Janez, 1899
(Dolje prihodnji)

"Zdravo, brača!" je v najin kot tista suha je pripovedoval dalje "Nagnil sem se h krmu mu rekel: "Po zdravju jaču sprašuje, kaj mu je. Krmar mi pa naglo da naju je tujec postalo dalmatinsko in da besed, če ne pomeni borjača, brata ali brate.

"Kakšen brat mi je glista, bi jaz rad vedel, še nikoli slišal, da bi si ki se niso še nikoli v ljenju, titulirali z bratom najbližja žlahtna bo morda nazadnje morda ujna, strina, ali kega. Jaz sem Herberšije doma in ne bom na za brata ne za botra ali dobnega. Se reče, su pravim, da bi si ne sega če bo dal za kakšno preb. "Krmar me je postel tako navada po Dalmaciji si drug drugemu bratje, če, dokler ne pride kaj "Vi mislite," sem krmarju," dokler si ne roke z drkelci in ročicami pini, kaj ne?"

"Bo že nekaj takoga, birt in doda, "vidiš, st Anglez, o katerem si vil, da išče krepkega na levo."

"Ta da bo šel na levo, čudim, "križi božji in bolt! Tale preklica bo ve? Doma naj bi ostal temu Florjanu naj bi ročil, da bi ga varno ognjem, ki je tako su kajen kot krača v dimu. "Pocakaj, da se s njim, boš malo drugega me je tolažil naglo v tem je tista stvar obesila svoj klobuk na vrati, se dvakrat prebila pri nama.

Krmar je vstal, da vil tujca, jaz sem pa Pri nas ne vstajamo kot pred gospodom ali pa pred krvavo rano nici. Krmar mu je kaj hitel pripovedoval nekaj razumel, nekaj hrvaško sta divanla po naše, nekaj pa Gorovila sta o meni, čmar venomer razumel, urdil, to sem razumel, vrl dečko in čvrst Krmar, saj je dobro govoril in ni povedal preveč hvalil. Tujec je razumel, dal vame, da sem bil v zadregi. Veš, Jap me je nekaj kar glavo pa mi je bilo vseeno, nerodno, da moram šati hvalisanje. Če bi domač tako na vse praz zdigoval, tak sem bil zo v šinek, tako sem izmikal oči, gledal izla in podil muhe z me.

Ko je krmar mešal, še bolj prijazno mešal tem pa stegne svojo preko mize, kar sem bi mi rad segel v me nazadnje ni nič napr si rekel, pa mu po Pa sem tedaj dobil misli o tujcu, ker mi je stisnila roko d belo pogledal.

"Oho," sem si ima moč v rokah, ki prisodil. Vidiš, zmoti, če koga gledal vanj, ko smo razgovarjati, pol po dalmatinsko.

Kot je videti, ukordal pri Anglezu.

